

ZORIONEKO EUTANASIA

Udazkeneko orbela lez dabil itz ori komunikabide guztietan. EUTANASIA gora eta EUTANASIA bera.

Eutanasia edo Eriotz-goza, Eriotz-ona, Miñigabeko-eriotza, Erruki-eriotza, Maitasun-eriotza... Milla izen badi-tu mintzaira oroetan.

* * *

Baiña, zer da eta zer ez da zorioneko Eutanasia ori? Eutanasia esan dogu, edo Eriotz-ona... Gure arteko berba zaarra dogu Eriotz-ona izena: Jainkoaren maitasunean eta bere laguntzan izandako eriotza izan oi da Eriotz-ona.

"Ona" itzaren esanaia, ordea, zabaldu egin da. Gaur egun zera esan nai dau, gizakien maillan eta gizakien erara ilteko eskubidea eta ez etxetik kanpora botatako txakurraren maillan...

Trankil iltea, lagunartean iltea, maitasunez inguraturik iltea... Ez bakarrik oraingo tresnekin luzatzen dan eriotza penagarritik iges egitea; baita be eriotz-leku penagarriak diran gaixo-etxe aundietatik aide egiteko eskubidea...

* * *

Ospitalak eriotz-leku, matadero baltz biurtu jakuz. Errugabeko matadero otza. Matadero oneitatik libra gagi-zuz, Jauna!

Egungo arazo au korapillo latza biurtu da, "Tanatologia" deritzan zientzia barria sortu-araziz...

* * *

Eutanasia izenak gaixoarekin dau zer-ikusia, maitasun eta errukiaren ikuspegitik. Baiña ez edozelako gaxotasunarekin, itxaropenik gabeko gaixotasunarekin baiño... eta era orretan dagozan gizakumeekin erabilten diran bideak begien aurrean eukita.

EZIÑEZKO EUTANASIA

Gure Sinismenak onartzen ez dauan eutanasia auxe izango litzake: miñetan dagoalako, gaixoa iltea, ekintza baten bidez. Esate baterako morfina geiegi emonda, eriotza dakarren iniezioa sartuz; zezenari "puntilla" emoten jakon antzera. Au izango litzake gaixoa zuzenean iltea.

Zearretako bidea, barriz auxe: bear diran eta normalak diran sendabideak ukatzea gaixoari. Esate baterako: janik edo edanik ez emotea, suerorik ez ipintzea, odol-trafusioak edo dialisisak ez egitea, insularik ez emotea eta abar. Emen ere gaixoa iltea izango litzake gure barruko asmoa, eta ori zuzen-zuzenean; naiz-eta

bideak zearkakoak izan. Oneik ezaren bideak dituzu, ezezkoak, baiña, gure gogoz baiezkoak dira, ezezko bide orreitatik eriotzaren billa bai gabiltza.

* * *

Kristau ikuspegia garbi agertzen da arazo onetan eta zalantza barik:

"Iñork ez dau eskubiderik beste gizaki errugabekoari bizia kentzeko (naiz aur-galdu, naiz ume, naiz adiñeko, naiz zaar, naiz gaixo sendatu-eziña, naiz agonian dagoana). Iñork ezin leike ori bere buruarentzat eskatu, ezta beste iñorentzat ere... Ezta eragin edo egiten laga aginpidea daukonak..." (Acta Apostolicae Sedis-72 (1980) 542-552.

* * *

J. Pablok be bardin-bardin irakasten dau (85-X-21'an) onelan esanez:

"Eutanasia krimen utsa da eta orretan laguntzea edo norberak bere buruarentzat eskatzea, baimena eman ez, eziña da, norbere erantzunkizunaren aldetik..."

ALDANEZKO EUTANASIA

Gaixoaren neke-miñak arintzea, naiz-eta onelan biziaren luzaera murriztuko dala ikusi, ori bai okerrik gabeko eutanasia izango da.

Eriotza era egokiz eroan aal izateko, gaixoak laguntza bear dau.

Laguntza orrean artekoa da, neke-miñak arintzeko diran sendagaiak erabiltea... Orixe da gizakumeari gizakieran ilten laguntzea. Au be sendagille eta jakintsuen eginbearra da eta moral aldetik eragozpenik gabea. Miñak arintzeko lo-bedarrak eta abar erabilteak biziaren luza-roa moztu leike; baiña, baldintza ori jaso bearrezkoa da, gaixoari bere larritasunean laguntzeko...

* * *

Beraz, ori egitea ez da benetako eutanasia eta izen barria ere asmatu jako eta auxe da: Ortotanasia. Kristauari pakean ilten laguntzea da ortotanasia. Izena aldatu bear zan, guztiak Eutanasiaren izenpean orain arte begiratu izan badira be. Miñak ezin eroanak diranean, morfina emotea edo ezertako ez diran tubo ugariak gorputzeko zuloetatik kentzea (ezertako ez diranean penaz bizia apur bat luzatzeko baino), orreik ez dira Juan Pablo bigarrenak "krimen" eta erailtza bat lez jotzen dauzanak, konzientziz libre bait da oneik egitea...

Eutanasia barri onek zera eskatzen dau, normalean edozein gaixori emoten jakozan laguntzekin il dedilla

kristaua bere orduan eta bere garaian, antigualeko eran, alperrik penatzen euki barik orain erabiltzen diran medio eta bide izugarriekin...

* * *

Auxe da, izan be, Elizaren benetako irakatsia, bai Pio XII'arena eta baita Fede-dotriñako Kongregazioarena be (1980).

Juan Pablo Bigarrenak erakutsi orreik argitu egin ebazan bost urte beranduago, onelan esanez:

"Bakoitxak badau bere burua sendatzeko eta senda erazteko eskubidea. Baiña, zillegi da, baita be, sendakuntzak berekin dituan bide normalak erabiltea eta orreikaz konforme izatea, bide gaitz eta arriskutsuak artu

barik. Bide eta medio oneik iztea ez da norbere burua erailteza. Orrek auxe esan nai dau: gure izakiaren era arrunta eta normala onartzea, bide zaillegiak eta frutuekin konparaziorik ez dabenak (medio aundiak eta frutu eskasa) ez artzea senitartekoeri eta gizarteari karga geiegi ez leporatzeagaitik, edo artutakoak lagatzea, zillegi data eta libre... baiña, medio eta bide arrunta eta normaletatik ibilliaz, oneik baztatu barik..."

* * *

Arazo au obeto aztertu nai dauenak begiratu begi Gazteizko Seminarioko LUMEN aldizkaria (Vol. XXXVI. Mayo-agosto 1987. Nos. 3-4. Pigs. 265-290).

ANES ARRINDA

GARI-ALEA

Eskean nenbillen
kalerik-kale
errixka nerean...

Bat-batean,
zure zalgurdia
urrez eiotia
dizdiraz aurrez-aurre
bide-muturrean.

Errege guztien
Erregea
badator niregana,
neurri gabeko zoriona
nerea;
amaitu zait
aurrerantzeko nekea,
eskale trebea.

Badator.
Ene poza!
Zalgurditik jetxi da,
aurrez-aurre daukat.

Nere zoriona...
Aseko dizkit barrengo goseak,
barrengo nereak,
sakelean,
biotzean,
une batean,
aundia bait da
nere bearkizunaren zuloa,
luzea,
illuna,
argi gabeko osiña...

Beregana eskua luzatzean
bere begiak
neregana maitekor eskean...
Zorabioa sortu zait barnean,
irauli zait biotza.
Iriki dut sakela
eta, nere pobrezian,
eman dizut alea,
gari-aletxo bakarra
ez bait duzu besterik bear.

Zurrunbilloa,
aize-bolara,
zaldien irrintzia...
Gurdia
badoa bere bidean aurrera.
Egunsentiaren aize epela
nere biotz-gunearen
gorde-lekuan...
Etxera bildu naizenean
sakela ustu dut mai-gaiñean;
gari-aleen artean
urrezko dizdira
ale bakar batean...

Goien-goieneko
eskalea,
zergaitik ez ote dizut eman
gari-alearen ordez
biotza nerea...!

(R. TAGORE) ANES